2. Idet en sådan bestemmelse skal bedømmes objektivt, alene ud fra de nævnte karakteristika, udelukker den omstændighed, at instrumentet eller apparatet anvendes i industrien eller andetsteds med kommercielt formål, ikke nødvendigvis i sig selv dets videnskabelige karakter i henhold til forordning nr. 1798/75 og dermed retten til den i denne forordning omhandlede toldfritagelse, for så vidt de øvrige betingelser, der kræves i denne henseende, ligeledes er opfyldt.

Bosco Donner O'Keeffe

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 2. februar 1978.

A. Van Houtte
Justitssekretær

G. Bosco
Formand for første afdeling

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT J.-P. WARNER FREMSAT DEN 25. JANUAR 1978 [1]

Høje Ret.

Denne sag er forelagt Domstolen ved en anmodning om en præjudiciel afgørelse fra Tariefcommissie i Nederlandene, for hvilken der verserer en appelsag, som er anlagt af direktøren for Universiteitskliniek voor Hart- en Vaatchirurgie van het Academisch Ziekenhuis Utrecht (klinikken for hjerte- og karkirurgi ved universitetshospitalet i Utrecht) mod en afgørelse fra Inspecteur der Invoerrechten en Accijnzen te Utrecht (direktøren for importtold og forbrugsafgifter i Utrecht) vedrørende afgiftspligten i henhold til den fælles toldtarif for et instrument, der er indført på Universiteitsklinieks vegne. Dette instrument er fremstillet af Beckman Instruments International SA i Genève (herefter benævnt »Beckman«) og beskrives som et »Acta M-VI ultraviolet spektrofotometer«. Det var hensigten at anvende det i det biokemiske laboratorium under Universiteitskliniek til analyse af blodprøver. Det for Tariefcommissie omstridte spørgsmål er i det væsentlige, hvorvidt dette instrument er berettiget til den fritagelse for told efter den fælles toldtarif, der gælder ved indførsel af »uddannelsesmæssigt, videnskabeligt eller kulturelt materiale« i henhold til Rådets forordning (EØF) nr. 1798/75 af 10. juli 1975 og Kommissionens forordning (EØF) nr. 3195/75 af 2. december 1975.

Præamblen i denne rådsforordning henviser til den aftale om indførsel af uddannelsesmæssigt, videnskabeligt og kulturelt materiale, som almindeligvis er kendt som Firenze-aftalen, og som er udarbejdet under ledelse af De forenede Nationers organisation for uddannelse, videnskab og kultur (Unesco). Alle

1 — Oversat fra engelsk.

Fællesskabets medlemsstater undtagen Irland er tilsluttet denne aftale, som trådte i kraft den 21. maj 1952. Vi fik af Kommissionen at vide, at det ventedes, at Irland snart ville tiltræde den.

Formålet med Firenze-aftalen er, som det udtrykkes i dens præambel, at lette »den frie udveksling af bøger, publikationer og uddannelsesmæssigt, videnskabeligt og kulturelt materiale« samt at fremme »den frie udveksling af ideer og viden og i almindelighed den størst mulige udbredelse af de forskellige udtryksformer, som civilisationer bruger«, hvad der beskrives som værende »af vital betydning både for intellektuelt fremskridt og international forståelse og dermed for bevarelse af verdensfreden«.

I overenskomstens artikel 1 forpligter de kontraherende stater sig til ikke at opkræve told eller andre afgifter af eller i forbindelse med indførsel af blandt andet sådant videnskabeligt materiale, som er anført i bilag D til aftalen, når det er fremstillet i en anden kontraherende stat, og når de i nævnte bilag indeholdte betingelser er opfyldt. Bilag D bærer overskriften »Videnskabelige instrumenter eller apparater« og er affattet således:

»Videnskabelige instrumenter eller apparater, der udelukkende er bestemt til uddannelsesformål eller til rent videnskabelig forskning, såfremt:

a) sådanne videnskabelige instrumenter eller apparater er bestemt til offentlige eller private videnskabelige eller uddannelsesmæssige institutioner, som af de kompetente myndigheder i det importerende land er godkendt til at modtage disse materialer toldfrit, og anvendes under disse institutioners kontrol og ansvar;

b) instrumenter eller apparater af tilsvarende videnskabelig værdi ikke fremstilles i importlandet«.

Det fremgår klart af præamblen og de materielle bestemmelser i Rådets forordning nr. 1798/75, at denne forordning i høj grad bygger på Firenze-aftalen, hvad Kommissionen også understregede over for os. Formålene med forordningen omfatter opnåelse af ensartethed inden for hele Fællesskabet med hensyn til toldfritagelse for materiale af uddannelsesmæssig, videnskabelig eller kulturel karakter og behandling af Fællesskabet som ét land med henblik på bestemmelsen om, at videnskabelige instrumenter eller apparater ikke behøver at fritages for told, hvis instrumenter eller apparater af tilsvarende videnskabelig værdi fremstilles »i importlandet«. Det blev i retsmødet meddelt os på Kommissionens vegne, at Firenze-aftalen ikke formelt var ændret til at omfatte dette sidstnævnte spørgsmål, men at spørgsmålet var bragt på bane af Kommissionen under forhandlingerne om en ny protokol til aftalen, idet problemer, som opstod på grund af aftalen, nu blev behandlet af Kommissionen på Fællesskabets vegne. Det ser virkelig ud til — i betragtning af modsætningen mellem det nøjagtige udtryk »kontraherende lande«, der anvendes overalt i selve aftalens tekst, og det mere upræcise udtryk »importland«, som anvendes i bilag D — at behandlingen af Fællesskabet som et selvstændigt hele i denne henseende er berettiget i henhold til aftalen, som den er. I hvert fald behøver jeg ikke forfølge emnet, fordi der ikke er noget, der har forbindelse hermed i det foreliggende tilfælde.

Den bestemmelse, hvis fortolkning den foreliggende sag drejer sig om, er artikel 3, stk. 1, i forordning nr. 1798/75 (EFT L 184 af 15. 7. 1975). Den lyder således:

»De videnskabelige instrumenter og apparater, ... og som udelukkende indføres til uddannelsesformål eller til ren videnskabelig forskning, kan fritages for told efter den fælles toldtarif såfremt

a) de er bestemt til:

— enten offentlige eller almennyttige institutioner, der væsentligt

beskæftiger sig med undervisning eller videnskabelig forskning, samt tjenestegrene, der henhører under en offentlig eller almennyttig institution, og som væsentligst beskæftiger sig med undervisning eller videnskabelig forskning, eller

— private videnskabelige institutioner eller undervisningsinstitutioner, som er godkendt af de kompetente myndigheder i medlemsstaterne til at modtage disse materialer toldfrit

og såfremt

b) instrumenter eller apparater af tilsvarende videnskabelig værdi ikke fremstilles i Fællesskabet«.

Artikel 3, stk. 2, omhandler toldfritagelse for komponenter, reservedele og tilbehør til instrumenter eller apparater, der er berettiget til toldfritagelse i henhold til artikel 3, stk. 1.

Artikel 3, stk. 3, definerer »ren videnskabelig forskning« som »forskning, der udføres i ikke-ehvervsmæssigt øjemed«. Den indeholder også udførlige definitioner, som jeg ikke behøver at besvære Domstolen med, af »tilsvarende videnskabelig værdi« og af de omstændigheder, under hvilke et instrument eller apparat skal betragtes som fremstillet i Fællesskabet.

Artikel 3, stk. 4, lyder således:

»Under alle omstændigheder kan sædvanligt materiel til anlæg ikke opnå toldfritagelse, medmindre det besidder særlige egenskaber, som det i Fællesskabet producerede materiel ikke frembyder.«

Artikel 3, stk. 4, er ikke let at fortolke. Kommissionen synes at fortolke dette stykke således, at »videnskabelige« instrumenter og apparater skal stilles i modsætning til »sædvanligt materiel«, men at selv sidstnævnte kategori kan opnå fritagelse, hvis den besidder »særlige egenskaber, som det i Fællesskabet producerede materiel ikke frembyder«. En anden mulig fortolkning er, at »videnskabelige« instrumenter og apparater i sig selv kan være enten »sædvanlige« eller »usædvanlige«, og at kun sidstnævnte slags skal tages i betragtning med henblik på fritagelse. En tredje opfattelse, som jeg foretrækker, er, at artikel 3, stk. 4, er tænkt som en hjælp ved fortolkningen af artikel 3, stk. 1, og at den ikke selv føjer noget til eller fjerner noget fra sidstnævnte bestemmelses indhold.

Således må Domstolen erkende, at det forholder sig som hævdet af Kommissionen, nemlig at et instrument må opfylde fire betingelser for at være berettiget til toldfritagelse efter artikel 3:

1. Det skal være et »videnskabeligt instrument eller apparat«.
2. Det skal indføres udelukkende til uddannelsesformål eller til ren videnskabelig forskning, hvorved forstås forskning, der udføres i ikke-erhvervsmæssigt øjemed.
3. Det skal være bestemt til en institution af en af de i artikel 3, stk. 1, litra a), beskrevne slags.
4. Der må ikke fremstilles et instrument eller apparat af tilsvarende videnskabelig værdi i Fællesskabet.

Her vil det efter min mening være på sin plads, hvis jeg med det samme som et resultat af Tariefcommissie's undersøgelser erklærer, at Domstolen kan anse det for givet, at betingelserne 2, 3 og 4 er opfyldt i denne sag. Tariefcommissie's eneste tvivl vedrører betingelse 1.

Før jeg går over til at behandle denne tvivls beskaffenhed og de egentlige spørgsmål, som Tariefcommissie har forelagt Domstolen, tror jeg, jeg bør omtale den omstændighed, at der i henhold til artiklerne 3 og 8 i forordning nr. 1798/75 blev nedsat et »udvalg for toldfritagelse«, som bestod af repræsentanter for medlemsstaterne og havde en repræsentant for Kommissionen som formand, og som fik til opgave at under-

søge »ethvert spørgsmål om anvendelsen af denne forordning, som rejses af formanden«. I artikel 9 blev der fastsat en fremgangsmåde, svarende til den kendte »forvaltningskomitéprocedure«, med henblik på vedtagelsen af de bestemmelser, der er nødvendige for gennemførelsen af visse af forordningens artikler, herunder artikel 3. Kommissionens forordning nr. 3195/75 blev vedtaget i henhold til denne fremgangsmåde.

Artiklerne 4 og 5 i denne forordning fastlægger en udførlig fremgangsmåde for afgørelsen, i tilfælde af en anvendelse af toldfritagelse efter artikel 3 i rådsforordningen, af, om betingelserne 1 og 4 faktisk er opfyldt, såfremt de oplysninger, der er til rådighed for den kompetente myndighed i den pågældende medlemsstat, ikke er tilstrækkelige til at sætte den i stand til selv at afgøre begge disse eller et af disse spørgsmål. Denne fremgangsmåde kulminerer — for de mest vanskelige grænsetilfældes vedkommende — med en forelæggelse for en ekspertgruppe, der er sammensat af repræsentanter for alle medlemsstater, og som træder sammen inden for rammerne af Toldfritagelsesudvalget, hvorpå Kommissionen træffer en beslutning. (Det overlades til den kompetente myndighed i hver enkelt sag at afgøre, om betingelserne 2 og 3 er opfyldt). Jeg tror ikke, at jeg behøver optage Domstolens tid med en beretning om grundene til, at denne fremgangsmåde ikke blev anvendt i nærværende sag. De fremgår tilstrækkeligt klart af forelæggelseskendelsen fra Tariefcommissie. Det, der her gør anvendelsen af denne fremgangsmåde relevant, er, at Tariefcommissie i kendelsen henviser til to af de af Kommissionen trufne beslutninger, og at Kommissionen henledte vor opmærksomhed på de samme to og på andre, idet den fremhævede, at de var vejledende med hensyn til de kriterier, hvorefter spørgsmålet om, hvorvidt en særlig artikel var et videnskabeligt instrument eller apparat, skulle afgøres — selv om Kommissionen selvfølgelig ikke antydede, at disse beslutninger på nogen måde var bindende for Domstolen.

Den vejledning, de yder, er faktisk efter min mening begrænset. De er alle ad hoc-beslutninger, idet hver af dem er truffet med baggrund i en særlig sag. I hver af dem er begrundelsen fremstillet meget kortfattet.

Hvor det drejer sig om begunstigende beslutninger, består denne begrundelse, når den er mest præcis, i anvendelsen af formuleringer som, at det pågældende udstyr er »specifikt indrettet til videnskabelig forskning«, »specielt indrettet til videnskabelig forskning«, »tydeligt bestemt til anvendelse på området for videnskabelig forskning« eller »specielt indrettet til brug for undervisning og videnskabelig forskning« på et særligt område. Selv om disse udtryk uden tvivl nøjagtig beskriver de instrumenter, der var på tale i de sager, hvori de blev anvendt, kan de ikke betragtes som indeholdende en definition af, hvad der er betegnende for et »videnskabeligt« instrument eller apparat. En antagelse af, at de indeholder en sådan definition, ville gøre betingelse 1 meningsløs, da denne i så fald ikke kunne bruges til at opnå noget, som ikke allerede var opnået med betingelse 2.

De afvisende beslutninger er færre. I en af dem forklares det, at det omhandlede apparat »består af en indsprøjtningspresse til almindelig brug, der klart er egnet til anvendelse i ethvert erhvervsmæssigt øjemed, hvortil der kræves sprøjtestøbning«, og at det ikke indeholder »nogen særlig indre indretning, der kan muliggøre dets særlige anvendelse til videnskabelige formål« (beslutning 76/545/EØF af 1. 6. 1976); en anden forklarer, at det omhandlede apparats mangel på »en særlig indretning, der muliggør dets specifikke anvendelse til videnskabelige formål, gør det umuligt at skelne det fra normalt laboratorieudstyr, der anvendes i erhvervsmæs-

sigt og industrielt øjemed« (beslutning 76/811/EØF af 5. 10. 1976); en tredje forklarer, at apparatet ikke i sig selv består »i specielt udstyr, der er bestemt til specifik anvendelse i videnskabeligt øjemed«, men at det på den anden side klart er »egnet til anvendelse i erhvervsmæssigt eller industrielt øjemed« (beslutning 77/61/EØF af 22. 12. 1976). At de i disse beslutninger angivne begrundelser er upålidelige, selv som vejledning for Kommissionens egne synspunkter, kan ses af den omstændighed, at Kommissionen for Domstolen understregede, at den ikke betragtede det blotte forhold, at et instrument var egnet til erhvervsmæssig eller industriel anvendelse, som et klart udtryk for, at det ikke var et videnskabeligt instrument eller apparat. Kommissionen forklarede, at den omstændighed, at et instrument eller apparat i stort omfang blev anvendt i industrielt eller erhvervsmæssigt øjemed, allerhøjst kunne tilkendegive, at det sandsynligvis var konstrueret til andre end videnskabelige formål, et spørgsmål, der imidlertid til syvende og sidst måtte afgøres under hensyn til dets objektive karakteristika. Også her må det forholde sig således, idet betingelse 1 ellers bare ville være en kopi af betingelse 2.

Den ansvarlige inspektør hævdede for Tariefcommissie, at det omstridte spektrofotometer ikke kunne anses for et videnskabeligt instrument eller apparat, fordi det var egnet til »mere generel anvendelse«. Til støtte for denne påstand henviste han til en brochure, som Beckman havde udgivet. En kopi af denne brochure er meget belejligt vedlagt de papirer, Tariefcommissie har sendt til Domstolen. Den vedrører tre slags af Beckman fremstillede spektrofotometre, »Acta M-IV«, »Acta M-VI« og »Acta M-VII«. Den meddeler om alle tre, at de er »konstrueret til den viderekomne eksperimentator og forsker i industri, uddannelse, retsmedicin, biomedicin og vandkvalitet«. Brochuren erklærer om »Acta M-VI«, det i denne sag omhandlede apparat: »I industriens laboratorier og i laboratorier til kvalitetskontrol finder Acta M-VI betydelig anvendelse til analyse af kemikalier, farmaceutika, kilder til vand- og luftforurening, syntetiske materialer og de fleste andre materialer. Hospitaler og biomedicinske laboratorier vil finde Acta M-VI særdeles nyttig til studier af protein og nukleinsyre, prøveanalyser og andre forfinede medicinske anvendelsesformål, der ikke kræver nær-infrarød behandling«. Således lyder, så vidt jeg forstår, de passager, som inspektøren påberåbte sig.

Som jeg allerede har tilkendegivet, er jeg enig med Kommissionen i, at den omstændighed, at et instrument eller apparat er egnet til anvendelse i andet end uddannelsesmæssigt eller rent videnskabeligt forskningsøjemed, ikke betyder, at det ikke er berettiget til prædikatet »videnskabelig« med henblik på opfyldelsen af betingelse 1. Det følger af den blotte eksistens af betingelse 2, at et »videnskabeligt« instrument eller apparat kan være egnet til brug i andet øjemed end de ovennævnte. Jeg mener derfor, at Tariefcommissie's tvivl vedrørende holdbarheden i inspektørens påstand var fuldt ud berettiget.

Dette betegner imidlertid ikke afslutningen på sagen. Appellanten gav ikke møde og blev ikke repræsenteret for Tariefcommissie, men Tariefcommissie indtog af egen drift det standpunkt, at artikel 3 i Rådets forordning måske skulle fortolkes således, at det i tilfælde med en særlig indførsel kun var betingelserne 2, 3 og 4, der skulle være opfyldt, for at indførslen kunne være sikret toldfritagelse. Tariefcommissie beskrev denne fortolkning som omfattende anvendelse af et »subjektivt kriterium«.

Således er det gået til, at de spørgsmål, som Tariefcommissie har forelagt Domstolen, lyder som følger (kort fremstillet):

»1. Ligger der udelukkende et subjektivt kriterium til grund for artikel 3 i forordning nr. 1798/75 om videnskabelig anvendelse af et videnskabeligt apparat?

2. Er — i benægtende fald — den ene omstændighed, at apparatet anvendes i industrien eller andetsteds med kommercielt formål, til hinder for den ovennævnte toldfritagelse?

3. Mener Domstolen — i benægtende fald — at de ovennævnte forordninger indeholder andre eller supplerende kriterier, som der må tages hensyn til ved undersøgelsen af, om den førnævnte fritagelse skal ske?«

Vedrørende spørgsmål 1 ønsker jeg for det første at sige, at anvendelsen i denne sammenhæng af udtrykkene »subjektiv« og »objektiv« efter min mening er farlig, fordi de kan have forskellig betydning for forskellige mennesker, medmindre de forklares omhyggeligt. Der kan for det andet efter min opfattelse ikke være tvivl om, at betingelse 1 må være opfyldt lige som de tre øvrige, for at der kan opnås fritagelse. Som Kommissionen påpegede, er ikke enhver artikel, der anvendes i et laboratorium, et »videnskabeligt« instrument eller apparat. Man kan som eksempel anføre blyanter, skriveunderlag, vandvarmere, batterier, hvide kitler, kartoteksskabe osv. Desuden kan det, der var et videnskabeligt instrument eller apparat i går, være blevet udviklet til en industrimaskine i dag eller endog til et produkt, der er anvendeligt i ethvert hjem, ligesom det videnskabelige instrument eller apparat af i dag kan blive morgendagens industrimaskine eller forbrugsvare. Denne proces er vedvarende. Man må indrømme, at anvendelsen af betingelse 4 i de fleste tilfælde ville forhindre indrømmelsen af toldfri indførsel af sådanne hverdagsagtige varer. Men artikel 3 i Rådets forordning, der er i overensstemmelse med Firenze-aftalen, giver ikke toldfritagelse for ikke-videnskabeligt apparatur, selv om det indføres til uddannelsesformål eller ren videnskabelig forskning af en institution af den i artikel 3, stk. 1, litra a), beskrevne art, og selv om det er af en art, der ikke fremstilles i Fællesskabet.

Jeg ville derfor besvare det første spørgsmål med, at den fritagelse, som artikel 3 i forordning nr. 1798/75 hjemler, ikke kan udstrækkes til et instrument eller apparat, som ikke er »videnskabeligt«.

Det andet spørgsmål har jeg allerede behandlet udtømmende, mener jeg. Svaret herpå må være »nej«.

Det vanskelige spørgsmål er det tredje. Hverken Firenze-aftalen eller fællesskabsforordningerne fastlægger overfladisk set noget kriterium, hvorefter det kan afgøres, hvorvidt et særligt instrument eller apparat er »videnskabeligt« eller ej. En mulig opfattelse er, at spørgsmålet i hvert enkelt tilfælde må være et faktisk spørgsmål eller et gradsspørgsmål, der skal besvares i lyset af sund fornuft. Således forholder det sig utvivlsomt i vidt omfang, men jeg tror ikke, at det er hele svaret. Jeg finder heller ikke det af Kommissionen foreslåede svar tilfredsstillende: at der ved »videnskabeligt instrument eller apparat« skal forstås et instrument eller apparat med særlige karakteristika, der gør det egnet til videnskabelig forskning. Dette svar er ikke blot temmelig uklart og vanskeligt at anvende for administrative og dømmende myndigheder, men det overser den kendsgerning, at artikel 3 i forordning nr. 1798/75 henviser både til uddannelsesformål og til videnskabelig forskning.

Efter min mening er det, der karakteriserer et »videnskabeligt« instrument eller apparat, at det er af en sådan art, at det kun er egnet til anvendelse af eller under ledelse af videnskabsmænd. Man behøver blot læse Beckmans brochure i den foreliggende sag for at opdage, at de spektrofotometre, som den omtaler, ikke er konstrueret til brug

for lægmænd. En videnskabsmand kan være beskæftiget med uddannelse eller med ren forskning eller begge dele. Eller han kan være beskæftiget med anden virksomhed såsom forvaltning, industri, landbrug osv. Hvis det sidstnævnte er tilfældet, vil en indførsel til hans brug være udelukket i medfør af betingelse 2, men det vil dog stadig være en indførsel af et »videnskabeligt« instrument eller apparat, hvis dette instrument eller apparat er af en sådan art, at det kun kan anvendes af en videnskabsmand. Den undersøgelse, der således melder sig af sig selv, har den dobbelte fordel, at den både er omfattende og tilstrækkeligt konkret til, at den kan anvendes af medlemsstaternes administrative myndigheder, domstole og retter.

Jeg er derfor af den opfattelse, at Domstolen skal besvare det tredje spørgsmål med, at et »videnskabeligt« instrument eller apparat i henhold til artikel 3 er et sådant, som til sin anvendelse kræver videnskabelige kundskaber.